

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye: Földrajzi jelzések és eredetmegjelölések

(2008/C 204/14)

2007. szeptember 27-én az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság úgy határozott, hogy Eljárási Szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése alapján saját kezdeményezésű véleményt dolgoz ki a következő tárgyban:

Földrajzi jelzések és eredetmegjelölések

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció 2008. február 26-án elfogadta véleményét. (Előadó: Mario CAMPLI)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2008. március 12–13-án tartott 443. plenáris ülésén (a március 12-i ülésnapon) 124 szavazattal 1 ellenében, 3 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB stratégiaileg ésszerűnek tartja az EU általános minőségi politikájáról szóló vita újjáélesztését és elmélyítését. Ennek során harmonikus egyensúlyt kell találni az élelmiszerbiztonsággal, a környezetvédelemmel és a szociális érdekek figyelembevételével kapcsolatos jogi követelmények (egy esetleges uniós minőségjelzés létrehozására való tekintettel is), valamint azon rendelkezések között, amelyek az EU különböző területeiről származó termékek és élelmiszerek különleges, magasabb szintű normákon alapuló jellegzetességeinek kiemelésére irányulnak.

1.1.1 A földrajzi jelzések és eredetmegjelölések rendszerének hatékonyságára vonatkozóan az EGSZB szerint a következőkre van szükség:

- a kérvényezés egyszerűsítése és érthetőbbé tétele,
- a vizsgálatokat csak független és akkreditált magán- és/vagy állami szervek végezhesék (a tanúsítási szervek akkreditációjával kapcsolatos ISO/EN-szabványokkal ⁽¹⁾ összhangban),
- a jogvitákra vonatkozó jogi keret további javítása a problémák megelőzése és/vagy megoldása, valamint a hosszadalmas és fárasztó pereskedések elkerülése érdekében. Ennek kapcsán például azt is meg kell határozni, hogy a közösségi jogszabályok mindennemű megszegésére a tagállamoknak reagálniuk kell ⁽²⁾, bíróságon kívüli békéltető testületeket kell létrehozni stb.

Az EGSZB úgy véli, hogy az 510/2006/EK rendelet átdolgozása során ezeket a kritikus pontokat csak részben vették figyelembe, most pedig javítani kell őket, mivel a rendszer harmadik országokra való kiterjesztése során még nagyobb problémák várhatók.

⁽¹⁾ Nemzetközi Szabványügyi Szervezet.

⁽²⁾ Lásd az Európai Bíróság 2008. február 26-i ítéletét („Parmesan” ügy).

1.1.2 A hatékonyságra való tekintettel az EGSZB azt javasolja, hogy egyrészt intézkedéseket kell hozni a termékek szűkös piaci tekintélyének biztosítása érdekében, mégpedig a földrajzi jelzések kezelésével megbízott szervezetek erősítése révén, másrészt egyértelműen meghatározott és hiteles termékleírásokat kell bevezetni, amelyek ténylegesen független, hatékony és eredményes vizsgálatokon alapulnak.

1.1.3 Az EGSZB ezért annak biztosítását ajánlja, hogy a kérelmező szervezetek reprezentativitásának rögzített kritériumai révén a bejegyzésért felelős hatóságok egységesen alkalmazzák a termékleírási tartalmakat. Ezáltal garantálható az összetett és ellentétes szempontok megfelelő figyelembe vétele is.

1.1.4 A hatékonyságra vonatkozóan az EGSZB hangsúlyozza ezenkívül, hogy a földrajzi jelzéseket egyre nagyobb mértékben be kell vonni az alapvető vidékfejlesztési eszközökbe a tagállamokban. Ennek során minden elképzelhető erőfeszítést meg kell tenni a földrajzi jelzések bevezetésének és a második oszlop keretében tervezett intézkedések összekötése érdekében, és főként az új tagállamokra, valamint általában a hátrányokkal küszködő régiókra kell figyelmet fordítani.

1.1.5 Végül pedig az EGSZB úgy véli, hogy a földrajzi jelzések rendszerét, amely jó eséllyel jelenthet a vidékfejlesztés számára, a fogyasztók növekvő (többek között etikai, társadalmi és ökológiai) elvárásaihoz kell igazítani. Amennyiben ez a megközelítés a világ más régióival való partnerségre irányuló stratégiában jut kifejezésre (a földrajzi jelzéssel rendelkező termékek harmadik országokból való behozatala előtti, jól szabályozott és ellenőrzött nyitás révén is), akkor ez széles körű megegyezéshez vezethetne az eredetmegjelöléseket illetően, és kedvezne a többoldalú tárgyalásoknak.

1.1.6 A földrajzi jelzéssel rendelkező termékek értékelését tekintve az EGSZB úgy véli, hogy fokozottan támogatni kell a közösségi védjegyeket ösztönző intézkedéseket. Az ilyen intézkedéseknek a termelők nagyobb tájékoztatására és a fogyasztókkal való jobb kommunikációra kell irányulniuk (különösen azokban az országokban, amelyekben ezek a szempontok alárendelt szerepet játszanak). Céljuk, hogy növekedjen a földrajzi jelzéssel rendelkező termékek száma, egységesebben terjedjen el az EU-ban, valamint a piacon növekedjen irántuk a kereslet.

1.1.7 A rendszer EU-ban és a piacokra gyakorolt hatásaival kapcsolatos felismerések kutatására és terjesztésére vonatkozóan az EGSZB azt ajánlja, hogy megfelelő módon, egységesen terjesszék az Európai Bizottság különböző szervei által végzett sikeres vizsgálatok eredményeit, mégpedig minden tagállamban és minden érintett szereplő körében.

1.1.8 Az EGSZB azt ajánlja, hogy a földrajzi jelzések és eredetmegjelölések terén folytatott világkereskedelmi tárgyalásokat a szélesebb értelemben vett nemzetközi együttműködési politika kereteibe ágyazzák be. Ebben az összefüggésben szükségesnek tartja, hogy nyomatékosabb módon és nagyobb meggyőződéssel újból tűzzék napirendre a tárgyalási csomagot (a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló megállapodás, a TRIPS kiterjesztése minden földrajzi jelzéssel rendelkező termékre; nemzetközi jegyzék; technikai támogatás a fejlődő országoknak), ugyanakkor szintén hatékonyan folytatódjanak a további kétoldalú tárgyalások.

1.2 Az EGSZB különösen a következő hat szabályozandó szemponttal szeretne foglalkozni, amelyekre az Európai Bizottság is rámutatott (vö. az Európai Unió Tanácsának 2006. március 20-i 2720. ülése):

1.2.1 Első szempont: „Oltalom alatt álló földrajzi jelzések és eredetmegjelölések megállapítása összetevők esetében”. Az EGSZB szerint a kérvényező szervezetekben részt vevő minden érintettel (védelmi konzorciumok stb.) egyetértésben meg kell állapítani a földrajzi jelzésekkel rendelkező összetevőkre vonatkozóan azokat a kritériumokat és paramétereket, amelyeket teljesíteni kell ahhoz, hogy a végtermék esetében használható legyen egy földrajzi jelzés vagy eredetmegjelölés.

1.2.2 Második szempont: „Alternatív eszközök, pl. védjegyek alkalmazása a földrajzi jelzések és eredetmegjelölések oltalma érdekében”. Az EGSZB szerint minden bizonnyal járható út a bejegyzett védjegyek használata a földrajzi jelzések EU-n kívüli védelmére. Nem jelenthet azonban megoldást a megjelölések nemzetközi oltalmának problémájára, mivel (az esetlegesen érintett országok számát tekintve) bonyolult és költséges (vagyis csak olyan kereskedelmi szervezetek esetében valósítható meg, amelyek rendelkeznek a megfelelő pénzügyi eszközökkel), továbbá nem nyújt átfogó védelmet.

1.2.3 Harmadik szempont: „A rendelet hatálya alá eső termékek, különös tekintettel a sóra, fűszernövény-keverékekre,

fűzfából font termékekre és fűszerekre” Az EGSZB üdvözlözi azt a tényt, hogy a közösségi jogszabályok keretében így a nem tisztán mezőgazdasági termékek (pl. só, fűszernövény-keverékek, fűzfából font termékek, fűszerek) bejegyzési kérelmei előtt is nyitva áll az út, mégpedig az egyes területek vidéki kultúrájának felértékelését tekintve. Ugyanakkor a jogszabályoknak valamennyi eddig még nem tárgyalt mezőgazdasági termékre való kiterjesztését ajánlja.

1.2.4 Negyedik szempont: „A nyersanyagok eredetének megállapítása”. Az összes érintett részvételével megvalósuló általános önkéntes ágazati megegyezések keretében, amint ez a jelenlegi kérelmezési eljárásban szerepel, az EGSZB azt ajánlja, hogy a földrajzi eredetmegjelölések esetében pontosabban vizsgálják meg a nyersanyagok felhasználásával, valamint azzal a kötelező feltétellel kapcsolatos aspektusokat, hogy a nyersanyagok az adott földrajzi területről származnak.

1.2.5 Ötödik szempont: „Kritériumok annak megítélésére, hogy egy elnevezés szokásossá vált-e”. Nem utolsósorban az eddigi vitás eseteket tekintve az EGSZB pontosabb eszközök kifejlesztését ajánlja, amelyek lehetővé teszik egy megjelölés hosszabb fennállásának és/vagy tekintélyének könnyebb megállapítását, így például a különböző EU-tagállamokban esetleg már létező megjelölések kiszűrésével és/vagy ellenőrzésével foglalkozó hatóság (vizsgálótestület) vagy más, bíróságon kívüli békéltető testületek létrehozására.

1.2.6 Hatodik szempont: „Közösségi szimbólumok létrehozása a földrajzi jelzések és oltalom alatt álló eredetmegjelölések felismerhetővé tétele érdekében”. Az EGSZB úgy véli, hogy az OEM és az OFJ jelzések egyetlen védjeggé való összevonása azzal a veszéllyel járhat, hogy az nem kiegyensúlyozott módon felel meg két egyenértékű, hatékonyan működő és a különböző régiókban gyökerező koncepciónak. Mivel azonban hatékonyabb kommunikációra van szükség a fogyasztókkal, egyértelműbb grafikai különbségtételre kell törekedni az OEM és az OFJ között (például különböző színekkel), ugyanakkor a többi európai védjegyet (HKT, ökológiai termelés) tovább kellene differenciálni (többek között különböző szimbólumok segítségével).

1.3 Az EGSZB következképpen amellet foglal állást, hogy az átfogó EU-stratégia keretében (várhatóan 2013-ban) a közös agrárpolitikáról szóló tárgyalások újbóli megkezdése során átfogóan és szisztematikusan kell kezelni az európai mezőgazdasági és élelmiszer-ipari ágazat előtt álló minden kihívást. Ennek része a közös piacpolitika, amelynek az egyre nyitottabb és globalizált agrárpiacon volatilitására visszavezethető, növekvő jövedelmi kockázatok kivédésére kell irányulnia. Ide tartozik továbbá az erősebb és hatékonyabb vidékfejlesztési politika és az egész európai agrárpiacon jövőjének alappilléreinek tekintett minőségpolitika. Végül pedig ide tartozik a természeti erőforrások és az energiaforrások kezelésének kiegyensúlyozott és folyamatos politikája.

1.4 Az EGSZB ezenkívül saját kezdeményezések kidolgozására szólítja fel a tagállamokat annak érdekében, hogy az OFJ és OEM európai rendszerét a legjobban hasznosítsák egyrészt régióik mezőgazdasági termékeinek, másrészt az európai agrármodellnek erősebb támogatásához.

2. Bevezetés: A földrajzi jelzések és eredetmegjelölések európai rendszere: történelmi áttekintés

2.1 Az európai társadalomban régóta megfigyelhető, hogy folyamatosan növekszik a fogyasztóknak az élelmiszerek és mezőgazdasági termékek jellegzetességeivel kapcsolatos tudatossága. Ennek következtében növekszik a kereslet a minőségi termékek iránt. Erre a keresletre az EU a minőségi mezőgazdasági termékek felértékelését biztosító saját jogszabályokkal válaszol, amelyek mind az élelmiszerbiztonsági szempontokra („higiéniai csomag”, visszakövethetőség stb.), mind bizonyos termelési módszerek megkülönböztetésének szempontjaira (minőségi védjegyek: ökológiai termelés, földrajzi jelzések) figyelmet fordítanak. A „minőség” fogalmát ebben a véleményben ilyen értelemben használjuk.

2.2 Ebben az összefüggésben az európai politika keretében specifikus jogszabályokat fogadtak el egy bizonyos származási terület helyi jellegzetességeinek elismerése érdekében, például olyan helyi termékek esetében, amelyek minősége vagy tekintélye egy bizonyos földrajzi termelési helyről való származásukon, vagy egy korlátozott földrajzi régióra jellemző nyersanyagokon vagy termelési módszereken alapul.

2.3 A földközi-tengeri európai országokban az élelmiszerek származási hellyel összefüggő jelzéseinek védelme a huszadik század elejére nyúlik vissza. Ezt követően vezették be a borászatban, majd végül más élelmiszerekre is kiterjesztették.

2.4 1992-ben az Európai Bizottság első ízben hozott létre egy minden EU-tagállamra érvényes közös jogi keretet a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek jelölésére. Az új jogszabályokban már létező tagállami jogrendszerekből származó meghatározások, követelmények és eljárások is megjelentek, amelyet egyértelműen mutat az *oltalom alatt álló eredetmegjelölés* európai jelzése, a francia *appellation d'origine contrôlée*, a spanyol *denominación de origen* és az olasz *denominazione di origine controllata* közötti nagymértékű hasonlóság.

2.5 Közös jogi keret alatt a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek földrajzi jelzéseinek és eredetmegjelöléseinek oltalmáról szóló 2081/92/EGK rendeletet és a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek különleges tulajdonságainak tanúsításáról szóló 2082/92/EGK rendeletet értjük. Mindkét rendeletet

nemrég módosították a 2006. márciusi 510/2006/EK és 509/2006/EK rendelet révén.

2.6 Az 510/2006/EK rendelet mezőgazdasági termékek olyan jelzéseinek és megjelöléseinek oltalmáról szól, amelyek speciális jellegét *földrajzi eredetük* határozza meg, vagyis az oltalom alatt álló eredetmegjelölésről (OEM) és az oltalom alatt álló földrajzi jelzésről (OFJ).

2.6.1 Az OEM jelzésű termékek olyan jellemzőkkel rendelkeznek, amelyeket kizárólag származási régiójuk természetes környezete és termelőinek képességei határoznak meg. Az OEM jelzés esetében ezért szükséges, hogy a termelési folyamat minden szakasza (a nyersanyagok előállítása, a feldolgozás és az előkészítés) az érintett régióban történjen, és hogy a termék jellemzői szorosan kapcsolódjanak a földrajzi eredethez. Az OEM jelzéssel rendelkező termékek példái: *huile d'olive de Nyons*, *Parmigiano reggiano*, *Shetland lamb*.

2.6.2 Az OFJ jelzéssel rendelkező termékek is különleges jellegzetességeket mutatnak fel, amelyek egy bizonyos régióval függenek össze. Ebben az esetben azonban elegendő, ha *csak egy termelési szakasz* zajlik az érintett régióban, míg például a felhasznált nyersanyagok akár más régióból is származhatnak. Ilyen termékek például: *Clare Island salmon*, *arancia rossa di Sicilia*, *Dortmunder Bier*.

2.7 Az 509/2006/EK rendelet tárgyát a hagyományos különleges termékek (HKT) képezik, amelyek logója olyan termékek esetében használható, amelyek különleges tulajdonságai a felhasznált nyersanyagoknak vagy hagyományos készítési módnak köszönhetőek, nem pedig a földrajzi származási régióknak. Példák a hagyományos különleges termékekre: *Serrano sonka*, *Kriek sör*, *Kalakukko kenyér*.

2.8 Az 509/2006/EK és az 510/2006/EK rendeleteket az Európai Unió Tanácsa 2006. március 20-án fogadta el. Ugyan-ezen a tanácsülésen az Európai Bizottság kijelentette, hogy alaposan meg fogja vizsgálni az 510/2006/EK rendelet végrehajtását, valamint annak továbbfejlesztését ⁽³⁾.

2.9 Az árumegjelölésekkel kapcsolatos új jogszabályok révén jelentősen leegyszerűsödött a rendszer. Azelőtt pl. a kérelmezők a bejegyzés iránti kérelmeket az illetékes tagállami hatósághoz nyújtották be, amely alapos vizsgálat után az Európai Bizottsághoz továbbította a teljes anyagot. A Bizottság ezután újra teljes körűen megvizsgálta a kérelmet. Ezentúl a tagállamok feladata, hogy a közösségi rendeleteknek és iránymutatásoknak megfelelően értékeljék a kérelmeket. Az Európai Bizottság szerepe az *egyetlen dokumentumban* összefoglalt legfőbb adatok

⁽³⁾ Lásd a Tanács 7702/06 ADD 1 dokumentumát (kiegészítés a Tanács (mezőgazdaság és halászat) 2720., 2006. március 20-án Brüsszelben tartott üléséről készült jegyzőkönyv tervezetéhez).

vizsgálatára korlátozódik. Ezt a dokumentumot azután közzéteszik a Hivatalos Lapban. Egy további újítás abban áll, hogy a harmadik országokbeli gyártók ezután közvetlenül az Európai Bizottsághoz nyújthatják be bejegyzés iránti kérelmeiket. Azelőtt a kérelmeiket először a tagállami hatóságokhoz kellett benyújtaniuk, amelyek nem mindig mutakoztak készségesnek, illetve nem mindig voltak felkészülve ezek vizsgálatára.

2.10 Az Európai Bizottság 2007. február 5-én konferenciát rendezett az *élelmiszerminőség tanúsításának* témájában, ahol jelentősen kiterjesztették a megvitatandó témák körét (tanúsítási rendszerek, védjegyek), és napirendre került az *élelmiszerek fogyasztásra való alkalmasságának* kérdése is, vagyis a minőség mint élelmiszer-biztonsági rendszer az Európai Unióban. Nem véletlenül az volt a konferencia első következtetése, hogy „minden (európai) élelmiszernek, akár az EU-ban állították elő, akár importálták, szigorú biztonsági és higiéniai előírásoknak kell megfelelnie”⁽⁴⁾.

2.10.1 Ki kell azonban emelnünk, hogy az élelmiszerláncsal és az állategészségüggyel foglalkozó állandó bizottság, amely az Európai Bizottság és a tagállamok képviselőiből áll, 2004. december 20-án arra a következtetésre jutott, hogy a nyomon követhetőségről szóló rendelkezések nem érvényesek az importált termékekre. Az EGSZB nem ért egyet ezzel a megállapítással.

2.11 A 2007. februári konferencia eredményeinek és következtetéseinek fényében az Európai Bizottság úgy határozott, hogy zöld könyvet dolgoz ki az európai mezőgazdasági termelés minőségéről, és 2008 októberében teszi közzé. A földrajzi jelzések előreláthatólag nagy szerepet kapnak majd benne. A zöld könyvet jogalkotási javaslatok követhetik.

2.12 Az Európai Bizottság (pontosabban a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság) ugyanakkor belső vizsgálatot folytat le a földrajzi jelzések védelmének jelenlegi rendszerét illetően. Az eredmények 2008 júliusára várhatók.

2.13 Az EGSZB ebben az általános összefüggésben dolgozta ki ezt a saját kezdeményezésű véleményt. A véleményben azonban nem a minőségpolitika előző pontokban felvázolt számtalan aspektusát és problémáját szeretné elemezni, hanem inkább a földrajzi jelzések és eredetmegjelölések európai rendszerének *hatékonyágával és eredményességével* összefüggő szempontokat, valamint a *többoldalú és kétoldalú kereskedelmi megállapodások* kérdését szeretné megvilágítani.

⁽⁴⁾ Lásd: http://ec.europa.eu/agriculture/events/qualityconference/conclusions_en.pdf.

2.14 Az EGSZB-nek az itt tárgyalandó témakörrel kapcsolatos eddigi tevékenységeivel és álláspontjával foglalkozik a „Tipikus mezőgazdasági minőségi termékek fejlesztési eszközként való alkalmazása az új KAP keretében” című saját kezdeményezésű vélemény (előadó: Maria Luísa Santiago)⁽⁵⁾. Ezenkívül „A KAP jövője” tárgyában kidolgozott véleményében (előadó: Lutz Ribbe)⁽⁶⁾ az EGSZB utal arra, hogy az európai mezőgazdaságnak olyan termelésre kell irányulnia, amely biztonságos és magas minőséget biztosít.

3. Általános megjegyzések

3.1 *A rendszer alkalmazása és eredményei: Eredményesség és hatékonyság*

3.1.1 A 2081/92/EK rendelettel létrehozott rendszer összességében hatékonyan bizonyult. Funkcionális szempontból azonban az EGSZB fel szeretné hívni az Európai Bizottság figyelmét néhány kritikus pontra, amelyekre időközben derült fény. Ezek elsősorban a következő területeket érintik:

- A termékleírások engedélyezésére irányuló eljárás, amely gyakran szükségtelenül hosszadalmas, és összeegyeztethetetlen a kérelmező igényeivel (mivel megnehezíti az értékesítést, a kommunikációs stratégiák stb. tervezését); ezáltal főként azokra az eredetmegjelölésekre nézve hátrányos, amelyek a piacon nagyobb láthatósághoz és áttöréshez vezetnének.
- A vizsgálatok, amelyeket eddig olyan hatóságok végeztek, amelyek nem mindig mentesek potenciális érdekütközésektől, vagy legalábbis nem rendelkeznek a független értékelő feladatának betöltéséhez szükséges elfogulatlansággal.
- A jelzések és megjelölések értékelésének a sokéves fennálláson, az elismertségen és az elterjedtségen alapuló kritériumai, valamint az a kérdés, hogy szokásos elnevezésről van-e szó; ezek gyakran panaszokat és jogvitákat eredményeznek az EU-n belül és kívül is.

3.1.2 Összességében a rendszer hatékonyan bizonyul. A termékek gyakorlatilag minden termékfajta képviselnek (növényi és állati termékek, friss és feldolgozott termékek, italok, halak, fűszerek stb.; lásd ehhez a következő áttekintő táblázatot, amely 2007 decemberében frissített adatokat tartalmaz). A mellékletből kiderül, hogy összesen 772 földrajzi jelzéssel, illetve eredetmegjelöléssel rendelkező termék van. 2002–2006 között például a bejegyzett OEM-termékek száma 22 %-kal, a bejegyzett OFJ-termékek száma 40 %-kal növekedett, ami összesen átlagosan 29 %-os növekedést jelent mindössze 5 év alatt.

⁽⁵⁾ HL C 284., 1998.9.14., 62. o.

⁽⁶⁾ HL C 125., 2002.5.27., 87. o.

I. TÁBLÁZAT: a DG AGRI által 2007. december 15-ig bejegyzett jelzések és eredetmegjelölések (http://ec.europa.eu/agriculture/qual/de/1bbaa_de.htm)

	DE	AT	BE	CY	DK	ES	FI	FR	EL	HU	IE	IT	LU	NL	PL	PT	CZ	UK	SK	SI	SE	CO	Össz.
Gyümölcs, zöldség és gabona	3	3	0	0	1	34	1	27	32	0	0	53	0	2	0	22	0	1	0	0	0	0	179
Sajt	4	6	1	0	2	19	0	45	20	0	1	33	0	4	1	12	0	12	0	0	1	0	161
Friss hús (és vágási melléktermékek)	3	0	0	0	0	13	0	50	0	0	1	2	1	0	0	27	0	7	0	0	0	0	104
Olaj és más zsiradékok	1	1	1	0	0	20	0	9	26	0	0	38	1	0	0	6	0	0	0	1	0	0	104
Húsipari termékek	8	2	2	0	0	10	0	4	0	1	1	29	1	0	0	28	0	0	0	0	0	0	86
Ásványvíz	31	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	31
Kenyér, péksütemények, cukrászsütemények és egyéb pékáru	4	0	1	1	0	7	0	3	1	0	0	3	0	0	0	0	4	0	1	0	1	0	26
Egyéb állati eredetű termékek (tojás, méz, tejtermékek, különböző tejtermékek a vaj kivételével stb.)	0	0	0	0	0	3	0	6	1	0	0	2	1	0	0	10	0	1	0	0	0	0	24
Az I. Melléklethez tartozó egyéb termékek (fűszerek stb.)	0	0	0	0	0	4	0	7	1	0	0	4	0	0	0	0	1	3	0	0	0	1 (*)	21
Sör	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	2	0	0	0	0	17
Friss hal, puhatestűek és rákfélék, valamint ezekből készült termékek	3	0	0	0	0	1	0	2	1	0	1	0	0	0	0	0	2	3	0	0	0	0	13
Illóolajok	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Természetes enyvek és gyanták	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Széna	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
ÖSSZESEN	69	12	5	1	3	111	1	155	85	1	4	165	4	6	1	105	10	29	1	1	2	1	772

(*) Café de Colombia

3.1.3 A földrajzi jelzések rendszerét specifikus tanulmányokban és kutatási projektek keretében (vö. a Kutatási Főigazgatóság által finanszírozott DOLPHIN 1999–2003 és SINER-GI 2004–2008 projektek) (7) különböző szempontokból is megvizsgálták. Ezekben az egymást követő projektekben lényeges aspektusokra derült fény a közösségi földrajzi jelzések hatékonyságára vonatkozóan.

3.1.3.1 Ebben az összefüggésben az EGSZB különösen a földrajzi jelzések szervezésével és irányításával kapcsolatos problematikára utal (ennek megfelelő vizsgálatokat és specifikus tanulmányokat koordinált Bertil Sylvander professzor, a párizsi INRA képviselője, és Filippo Arfini professzor, a parmai egyetem munkatársa az Európai Bizottsággal együttműködve), amelynél háromféle eljárás mód áll előtérben:

- a „területi” eljárás mód, amelybe az érintett régióban tevékenykedő valamennyi szereplőt (többek között intézmények, vállalkozások, szövetségek) bevonják,
- az „ágazati” eljárás mód, amelybe csak az érintett ágazat szereplőit vonják be (a régiók mindössze a keretet adják),
- a „korporatív” eljárás mód, amelyben az ágazatnak csak néhány szereplője vesz részt (amelyek esetleg tisztán opportunisták okokból vehetnek részt).

A hatékonyságot tekintve „erős” és „gyenge” eljárás módot különböztethetünk meg. „Erős” eljárás mód alatt olyan eljárást értünk, amely biztosítani képes, hogy a termék a különböző felhasználók és főként a fogyasztók körében megfelelő tekintélynek örvendjen.

3.1.3.2 Az EGSZB továbbá arra hívja fel a figyelmet, hogy a földrajzi jelzések kereskedelmi sikere még jelentéktelen, és csak ott jellemző, ahol jó kiindulási alapot jelentő struktúrák léteznek, amelyek tartalmaznak termékeket kínálnak, az őket irányító szervezetek pedig képesek vállalati hálózatokat létrehozni és hatékony kereskedelmi stratégiákat megvalósítani. A földrajzi jelzésekkel rendelkező termékek tartalmának és minőségének (valamint esetleg területi) értékeinek közvetítése döntő jelentőségű az eredetmegjelölés sikere szempontjából. Ehhez természetesen kedvező a földrajzi jelzés hosszú fennállása, nem pótolja azonban a szervezeteket támogató hatékonyabb intézkedések és a hatékonyabb kommunikációs intézkedések szükségességét.

3.1.3.3 Az EGSZB kiemeli azonban, hogy a földrajzi jelzések rendszerének hatása, illetve gazdasági és társadalmi jelentősége nem csak az eladásra kínált bruttó termelés arányára vonatkozó adatokon és statisztikákon mérhető, mivel a régiókra, valamint az egyes országok és az EU kereskedelmi mérlegére gyakorolt hatások és következmények számos társadalmi-gazdasági jellegzetességet érintenek, és messze túlmutatnak a mezőgazdaság specifikus területén.

3.1.4 A földrajzi jelzések egy igen lényeges aspektusa az EGSZB szerint az ezen jelzések és a vidékfejlesztés közötti összefüggés. Az eredetet jelző védjegyek, amelyek eredetileg a termék védelmére szolgáló eszközt jelentettek, most már gyakran egy egész régió kulturális különlegességének felértékelésére adnak alkalmat. Mindebből kitűnik, milyen lehetőségekkel járhat a földrajzi jelzések nem mezőgazdasági termékekre való kiterjesztése, és mennyiben felel ez meg a vidékfejlesztés terén már régóta

létező közösségi irányvonalaknak (1985-ös fehér könyv, a vidék jövőjéről szóló 1988-as közlemény, az 1995-ös corks nyilatkozat).

3.1.4.1 A tipikus termékek a kultúrát támogató szerepükben hozzájárulhatnak és hozzá is kell járulniuk a vidéki területek, különösen a legnagyobb hátrányokkal küzdő területek gazdasági fellendüléséhez. Ezt az aspektust azonban nem csak a közösségi nézőpontból kell megvilágítani. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az EU-s védjegyek jelenlegi európai rendszerét és harmadik országok általi esetleges használatát tekintve főként a fejlődő országok esetében vonzóznak tűnik a földrajzi jelzések rendszerének a vidékfejlesztéssel való összekapcsolása, valamint ezt követő végrehajtásuk. Jelentős és mérvadó nemzetközi állásfoglalások (FAO, Világbank) ténylegesen logikai párhuzamot vonnak a földrajzi jelzések rendszere és a fejlődő országokban „helyi tudásnak” vagy egyszerűen hagyománynak nevezett koncepció között. Ebbe az irányba mutatnak a földrajzi jelzésekkel kapcsolatos irányvonalak (az EU eljárásainak és jogszabályainak megfelelően), amelyeket a FAO és a Világbank jelenleg dolgoz ki és terjeszt a fejlődő országokban.

3.1.5 További el nem hanyagolható szempontot jelent az EGSZB szerint a földrajzi jelzések rendszerének a környezeti aspektusokra gyakorolt kedvező hatása azokban a régiókban, amelyekből a földrajzi jelzésekkel rendelkező termékek származnak. A tipikus termelési módszerek esetében olyan gyártási és/vagy feldolgozási eljárásokhoz nyúlnak vissza, amelyek nagyrészt a hagyományokon alapulnak. Csak kevés vagy egyáltalán semmilyen technikai eszközt nem használnak, amely káros lehet a környezetre, és/vagy nem intenzív mezőgazdasági módszereket alkalmaznak, amelyek kedvezőek a biodiverzitásra és a táj- és környezetvédelemre nézve.

3.1.6 A hatékonyságra nézve fontos, hogy szem előtt tartsuk az adottságok esetleges jövőbeli változását. Az EGSZB megítélése szerint vannak arra mutató jelek, hogy az eddig változatlan tartott helyzetek esetlegesen nagy mértékben megváltozhatnak. Számos multinacionális élelmiszeripari konzern és forgalmazói lánc például kezdeményezéseket tesz annak érdekében, hogy a földrajzi jelzésekkel rendelkező termékeket felvegye saját termékskálájára, és ezáltal részben túlhaladják azt a nemzetközi piaci politikát és világpiaci stratégiát, amely (legitimáció mellett) az eredetmegjelölés szükségességét eddig kétségbe vonta. Ez egy precedens értékű, érdekes helyzet, amelynek további alakulása igen fontos lehet a földrajzi jelzések fejlődése számára.

3.1.7 Egyes tanulmányokból ebben az összefüggésben az tűnik ki, hogy az Egyesült Államok kezd engedni a földrajzi jelzések európai modelljével szembeni elutasító hozzáállásából (amely a mezőgazdasági termékek és élelmiszerekre vonatkozóan teljesen más adottságokból, valamint gyakran ellentétes irányú kereskedelmi stratégiákból ered), mégpedig az ország változó termelési feltételei alapján. Így már az Egyesült Államokban is megjelentek az első olyan termelőüzemek, amelyek termékeik sikerét a származáshoz is kötik, és hiányolják a megfelelő védő rendelkezéseket. Közismert például a kaliforniai Napa völgyből származó borok esete. Emellett nemrég további

(7) Lásd: www.origin-food.org.

esetek váltak ismertté különböző amerikai és kanadai államokból származó termékekkel kapcsolatosan (*Florida Orange*, *Bleuet du Lac Saint-Jean*), amelyeknek most olyan eredetmegjelölési gyakorlatokkal és utánzatokkal kell küzdeniük, amelyek torzítják az államok közötti, illetve a szomszédos országokkal való versenyt.

3.1.8 Az EGSZB végül utal arra az általános tendenciára, hogy a fogyasztók egyre inkább figyelnek a termékek *származására* – ez a jellemző befolyásolja vásárlási szokásaikat (lásd például a TYPIC-2005 és a DOLPHINS-2002 európai projektek eredményeit). Ugyanakkor a fogyasztók látszólag készek arra, hogy többet fizessenek a származásuk alapján tanúsított termékekre, mivel ezek általában jobb és biztonságosabb minőségűnek tekinthetők. Ebben az összefüggésben kell szemlélni az újonnan megjelenő témákat, a nyersanyagok oltalom alatt álló eredetmegjelöléseit és a földrajzi jelzéssel rendelkező termékek kész élelmiszerek összetevőiként való felhasználását.

3.1.8.1 Az EGSZB azonban megállapítja, hogy az európai tanúsítási rendszerek, megjelölések és címkézések észlelése még nem alakult ki igazán, és meglehetősen különböző. A földközi-tengeri térségi nemzetközi agrártudományi központ (CIHEAM) által végzett, a földközi-tengeri térségből származó élelmiszerek minőségéről szóló tanulmányból (Párizs, 2007) kiderül, hogy a polgárok 80 %-a még nem hallott az oltalom alatt álló eredetmegjelölésről, 86 %-uk pedig a földrajzi jelzésekről. Ha azonban a kérdésben szerepelnek a megfelelő tagállami elnevezések (például „*denominación de origen*” Spanyolországban, vagy „*appellation d'origine contrôlée*” Franciaországban), akkor jelentősen növekszik az ismertség aránya. Ez nyilvánvalóan a fogyasztókkal való kommunikáció és a tájékoztatás közösségi szintű problémája.

3.2 A két- és többoldalú kereskedelmi tárgyalások európai rendszere

3.2.1 Stratégiai érdek

3.2.1.1 A 2003 szeptemberében Cancúnban megrendezett miniszteri konferencia és kedvezőtlen eredménye megmutatták, hogy a kereskedelmi tárgyalások már nem csak az árákról és vámokról folytatott egyeztetésről szólnak a kölcsönös piaci hozzáférés megkönnyítése érdekében, hanem ugyanakkor különböző *termelési modelleket* is szembesítenek egymással (vagyis a termelés és az élelmezés történetét, hagyományait és tipológiáját). A termelési és táplálkozási hagyományok kölcsönös elismerése tehát elengedhetetlen feltétele a kereskedelmi tárgyalások sikerének.

3.2.1.2 Amikor tehát az Európai Közösség kereskedelmi tárgyalásokat folytat, akkor a maga speciális társadalmi és gazdasági modelljét állítja szembe más legitim modellel. Az EGSZB ezért úgy véli, hogy az Európai Közösség tárgyalási kezdeményezései csak akkor lehetnek hatékonyak és konszenzus kialakítására készek, ha részét képezik a szellemi tulajdon védelméről és a kereskedelemről szóló tárgyalásokat is magában foglaló külpolitikának. Az ilyen összefüggésbe ágyazott minőségbiztosítási politika olyan szabályozási rendszerként szolgálhat, amely összeegyeztethető a nemzetközi együttműködés messzire nyúló és

általánosabb politikai megközelítésével, amely egyre jelentősebb a világméretű stabilitás szempontjából.

3.2.2 A jogalkotási folyamat

3.2.2.1 Mint köztudott, a közösségi jog egyik alapelve az áruk szabad mozgása az európai belső piacon (EK-Szerződés 23. cikk). Ez az alapelv kezdetben az igen különböző tagállami jogrendszerek miatt csak nehezen volt megvalósítható. Ezek a különbségek történelmileg a nemzetközi megállapodások és előírások összetett, ellentmondásos és nem összehangolt keretére vezethetők vissza, amely a globalizált piacokat tekintve még nagyobb aggodalomra ad okot. Ezért egyre nagyobb stratégiai jelentőségű a gazdasági szereplők méltányos versenyének biztosítása az egyre nyitottabb piacon. Ehhez hozzájárulhatnak a földrajzi jelzésekkel kapcsolatos koherens előírások is.

3.2.2.2 Európai szinten jogi úton lehetett lassanként fontos lépéseket tenni a harmonizáció irányába (az Európai Bíróság ítéletei révén, amelyek kezdetben a kölcsönös elismerés elvére irányultak).

3.2.2.3 Nemzetközi szinten a földrajzi jelzések terén az ipari és ehhez kapcsolódóan a szellemi tulajdon védelméről szóló tárgyalásokon és megállapodásokon keresztül vezet az út a közösségi megközelítéshez. A *Párizsi Egyezménytől* (1883, 169 ország) kezdve a *Madridi Megállapodáson* (1891, 34 ország) keresztül a *Lisszaboni Megállapodásig* (1958, 23 ország) elismerik a termék és származási helye közötti kapcsolat elvét. A jogbiztonságot, az ellenőrzéseket, valamint a csalás és a plágium lehetőségét illetően azonban továbbra is messzemenően nem kielégítőek ezek a rendelkezések.

3.2.3 TRIPS: A folyamat vége és holtpontja

3.2.3.1 Az 1994-ben aláírt TRIPS-egyezmény egy külön fejezetet tartalmaz a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi aspektusairól, amely a földrajzi jelzésekkel foglalkozik.

- a) a földrajzi jelzések definíciója (22. cikk),
- b) a földrajzi jelzések általános oltalmának normái minden termékre vonatkozóan (22. cikk 2–4. bek.),
- c) a bor és alkohol földrajzi jelzéseinek kiegészítő oltalma (23. cikk),
- d) jövőbeli tárgyalások és kivételek (24. cikk).

3.2.3.2 A nemzetközi egyezményekben a „hely” és a „termék” közötti kapcsolatra használt terminológia a kapcsolat foka szerint különböző: a *származás megjelölése* (Madrid 1891), *földrajzi jelzés* (TRIPS 1994) és *eredetmegjelölés* (Lisszabon 1958). Összefoglalóan azt mondhatjuk, hogy minden eredetmegjelölés földrajzi jelzés, de nem minden földrajzi jelzés eredetmegjelölés. Az egy bizonyos régióhoz kötődő különböző termékkategóriák rendszerét (a nemzetközi egyezmények megfelelően) Sabrina Cernicchiaro vázolta fel a parmai egyetemen írt, „A földrajzi jelzések nemzetközi elismerési politikájának elemzése” (*Analisi della Politica di riconoscimento internazionale delle indicazioni geografiche*) című disszertációjában.

3.2.3.3 A nemzetközi kereskedelmi forgalomba kerülő termékek szellemi tulajdonának védelméről szóló megállapodások történetében a TRIPS-egyezmény fontos lépést jelentett, számos döntő kérdést azonban megoldatlanul hagyott. Az egyezmény bevezette a földrajzi jelzések egységes, jelenleg 151 országban érvényes definícióját, és egységes rendszert állapított meg a viták elkerülésére és rendezésére. Ugyanakkor meg kell említenünk legalább három súlyos hiányosságot:

- a) a negatív védelem elvének bevezetése (az országok eszközökkel rendelkeznek a földrajzi jelzések tisztességtelen használatának megakadályozására),
- b) egy többoldalú értesítési és bejegyzési rendszer nem eléggé kidolgozott és közelebbről nem meghatározott létrehozása (az előírásoknak jelenleg két különböző, egymással ellentétes értelmezési módja van: az egyik kötelezőnek, a másik önkéntesnek tekinti őket),
- c) egyenlőtlenség megteremtése a gyakorlatban (ugyanabban a jogforrásban!) a mezőgazdasági termékek általános oltalma és egy kiegészítő oltalom között.

3.2.3.4 Emellett léteznek a földrajzi jelölések védelmével foglalkozó egyéb regionális egyezmények is, például a Szellemi Tulajdon Afrikai Szervezete (OAPI) 1977. márciusi egyezménye, vagy az Afrikai Területi Iparjogvédelmi Szervezetnek (ARIPO) a védjegyekről szóló, 1997. márciusi banjuli jegyzőkönyve.

3.2.4 Az európai gyártók problémái és a tisztességes európai verseny kulcselemei

3.2.4.1 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a földrajzi jelzéssel rendelkező termékek európai gyártói számára komoly nehézségeket okoznak a nem megfelelő nemzetközi előírások. A földrajzi jelzések egyre gyakoribb tisztességtelen használata és a földrajzi jelzések oltalmának országonként különböző jogi kerete a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) tagállamai közötti kereskedelem és a verseny súlyos torzulásaihoz vezet.

3.2.4.2 Az első problémát gyakran az érintett piac belső rendelkezéseinek helyes értelmezése jelenti. Egyes földrajzi jelzésekkel rendelkező termékek európai gyártóinak sikerült a megjelölésük számára oltalmat szerezni az Európai Uniót kívül is, de ezekben az esetekben is vannak példák visszaélésekre és hamisításra, valamint komoly, bürokratikus kereskedelmi akadályokra. A visszaélés egyenesen arányos a földrajzi jelzéssel rendelkező termékek ismertségével. Ennek a kedvezőtlen gazdasági hatása igen nagy, és az európai vállalkozók semmiféle marketingstratégiája sem tudja a fogyasztókat megnyerni a termék számára. Ez összességében csalást jelent a harmadik országbeli fogyasztókkal szemben, valamint árt az európai mezőgazdasági és élelmiszeripari modell hírnevének.

3.2.4.3 Olyan országokban, amelyek saját rendszerrel rendelkeznek a földrajzi jelzések bejegyzésére, az európai termelők kisebb nehézségekkel szembesülnek. Az összetett (pl. „módra” vagy hasonló kifejezéseket tartalmazó) megjelölések oltalmát tekintve továbbra is nagy problémák tapasztalhatók. Az európai termelőknek általában aránytalanul magas költségeket kell vállal-

niuk és komoly jogi problémákkal kell szembenézniük, ha bizonyítani szeretnék, hogy az általuk alkalmazott földrajzi jelzés nem szokásos elnevezés.

3.2.4.4 Részletes és elismert nemzetközi jogi keret hiányában az európai gyártók a gyakorlatban védjegyjoltalom révén férnek hozzá a piachoz (vállalatok védjegyei, együttes védjegyek, tanúsító védjegyek). Ez a stratégia is nehézségekkel jár azonban. A nemzetközi piacokon gyakran forgalmaznak olyan termékeket, amelyek elnevezése már tartalmazza azt a földrajzi jelzést, amelyeket az európai gyártó be szeretne jegyeztetni (ebben az esetben célszerű jogi lépéseket tenni a védjegy használata ellen). Ezenkívül egy már bejegyzett védjegy oltalma elveszítheti érvényét, ha az érintett piachoz való hozzáférést egészségvédelmi okokból megszüntetik, és a védjegy nem használható folyamatosan.

3.2.5 Kétoldalú tárgyalások és egyezmények

3.2.5.1 A többoldalú megközelítés válságát vagy zsákutcába jutását tekintve (amelyet mindenképpen meg kell oldani) egyre jelentősebbek a kétoldalú egyezmények a nemzetközi kereskedelmi tárgyalások terén. Világszerte kb. 300 kétoldalú egyezmény létezik. 2010-ig várhatóan 400-ra fog nőni ez a szám. Ez a tendencia aggodalomra ad okot, mivel a kétoldalú egyezmények a WTO által elért kívánt többoldalú megközelítést tulajdonképpen csak kiegészítésként hivatottak, a következő stratégiai felosztásnak megfelelően: a többoldalú tárgyalások feladata, hogy olyan összetett kérdéseket oldjanak meg, mint a segélyek, a dömpingellenes intézkedések és a szellemi tulajdon védelmének kérdései, míg az egyszerűbb kérdések megoldása és az egyes országok közötti kereskedelem prioritásairól való megegyezés a kétoldalú szintre hárul.

3.2.5.2 Az EGSZB azonban úgy véli, hogy az EU nem nézheti tétlenül, amint a világkereskedelem lényeges szereplői kétoldalú tárgyalásokat tartanak, fontos szabályokat állítanak fel és meghatározzák a kölcsönös kereskedelmi kapcsolatokat. Főként a mezőgazdasági termékeket és élelmiszereket tekintve általánosan megállapítható, hogy a kétoldalú kapcsolatok rugalmassága megbízható kiindulási alapot jelent a tárgyalások megkezdéséhez, valamint az elfogadható és ellenőrizhető megoldás megkereséséhez. A tapasztalatok továbbá azt mutatják, hogy többek között azért jöttek létre ilyen eredmények, mert a kétoldalú egyezmények esetében a még elégtelen adminisztratív rendszerrel rendelkező aláíró országok számára az ilyen egyezmények keretében rendelkezésre bocsátják az elengedhetetlen jogi aktusok kidolgozásához szükséges technikai támogatást. Ez a követelmény egyébként a többoldalú tárgyalások esetében is fennáll.

3.2.5.3 Az EU már régóta kezdeményez ilyen tárgyalásokat és kétoldalú egyezményeket köt a földrajzi jelzéssel rendelkező mezőgazdasági termékekről. Jelenleg gyakorlatilag minden Európán kívüli kereskedelmi partnerrel léteznek ilyen egyezmények és valamennyi élelmiszer-kategóriára kiterjednek, valamint a földrajzi jelölések oltalmának témája is szisztematikusan megjelenik bennük.

3.2.6 A földrajzi jelzések a dohai forduló keretében: a megfelelő védelem mindenkinek hasznos

3.2.6.1 A Dohai Nyilatkozat (2001. november) 18. pontja kettős, többbretű tárgyalási stratégiát említ:

- a) Nyomatékosan megállapítják, hogy a borok és szeszes italok földrajzi jelzéseinek bejegyzésére és értesítésére szolgáló többoldalú rendszer létrehozásáról a TRIPS keretében folynak a tárgyalások („megegyezünk abban, hogy [...] az ötödik miniszteri konferenciáig tárgyalásokat folytatunk”).
- b) A földrajzi jelzések védelmének a bor mellett más termékekre történő kiterjesztésére vonatkozóan a nyilatkozat csak azt határozza meg, hogy a témát a TRIPS Tanács keretében vitatják meg („a kiterjesztéssel összefüggő kérdéseket a TRIPS Tanács vitatja meg”).

3.2.6.2 Az a) pontra vonatkozóan a Dohai Nyilatkozat az Európai Bizottság fáradozásai ellenére semmiféle következményekkel nem járt. A nyilatkozattal kapcsolatban továbbra is két ellentétes felfogás létezik. Az EU, Svájc, India, Törökország és más országok azt az álláspontot képviselik, hogy megállapodást szükséges kötni a nyilvántartásnak az összes WTO-tagállamban való **kötelező** bevezetéséről, míg többek közt az USA, Ausztrália, Új-Zéland ezen eszköz **önkéntes** bevezetésére korlátozza a tárgyalásokat és a megállapodást, és azt csak azon országok esetében szeretné érvényesíteni, amelyek az eredetmegjelölések védelmére szolgáló jogi rendszerrel (egyfajta adatbankkal) rendelkeznek.

3.2.6.3 A b) ponttal kapcsolatban (a földrajzi jelzések védelmének a bor mellett más termékekre történő kiterjesztése) mindeddig még nem került sor tényleges tárgyalásokra.

3.2.6.4 A TRIPS-tárgyalás tényleges továbbfejlesztési lehetőségeinek hiányában az Európai Unió közvetlenül a 2003-as cancüni miniszteri konferencia előtt megpróbálta az **agrártárgyalások** napirendjére tűzni 41 eredetmegjelölés többoldalú védelmét, de nem járt sikerrel. A cél az volt, hogy visszaállítsák

olyan termékek piacra jutásának törvényességét, amelyek megjelölésével nemzetközi szinten rendkívül gyakran történtek visszaélések. A cancüni miniszteri konferencia kudarca miatt a tárgyalásokat felfüggesztették.

3.2.6.5 Utoljára 2005-ben a WTO tett hivatalosan kísérletet a többoldalú nyilvántartás létrehozására, valamint a bor és szeszes italok megerősített oltalmának más termékekre való kiterjesztésére (*). A technikai jellegű viták még ma is többek közt az EU által előterjesztett nem hivatalos dokumentumok alapján folynak. A dokumentumok elsősorban azt javasolják, hogy a többoldalú nyilvántartásba történő bejegyzés esetén az jelentse a kiindulópontot, hogy az adott földrajzi jelzés minden más országban is oltalommal rendelkezik, ami ellen 18 hónapon belül lehet óvást benyújtani. Ennek ellenkezőjét az óvást benyújtónak kell bizonyítania. A nyilvántartásra vonatkozóan két akadályt kell megemlíteni: Az Egyesült Államok és más angolszász országok azt az álláspontot képviselik, hogy jogi következményei összeegyeztethetetlenek a területiség elvével, míg a fejlődő országok a bejegyzés elleni óvás túl rövidnek érzett határidejének betartásával kapcsolatban adminisztratív problémákkal küzdenek. Az Európai Bizottság 2007 decemberében hivatalosan követelte egy olyan szöveg előterjesztését, amely a nemzetközi nyilvántartás alapját képezheti.

3.2.6.6 Az EGSZB szerint újra napirendre kell tűzni a tárgyalási csomagot (a TRIPS 23. cikkének kiterjesztése minden földrajzi megjelöléssel rendelkező termékekre, nemzetközi nyilvántartás, technikai támogatás a fejlődő országok részére), valamint az olyan termékek iránti tudatosság növelésére kell helyezni a hangsúlyt, amelyek eredete tanúsított, és amelyek egyes harmadik országokban és fejlődő országokban egyre inkább meghódítják a piacot. Emellett meg kell említenünk a tárgyalóasztalnál lezajlott folyamatok dinamikáját: Svájc ösztönzésére egyes tagállamok spontán módon csoportot alakítottak („G.I. Friends”), amely kifejezetten a zsákutcából való kijutásra törekszik.

3.2.6.7 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a földrajzi jelzések a szellemi tulajdon egyetlen olyan formáját jelentik, amellyel az egész világon helyi közösségek rendelkezhetnek. Ennek fényében nem lenne megvalósítható a WTO észak-déli felosztása.

Kelt Brüsszelben, 2008. március 12-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Dimitris DIMITRIADIS

(*) A WTO TN/IP/W/11sz. dokumentuma, 2005. június 14.